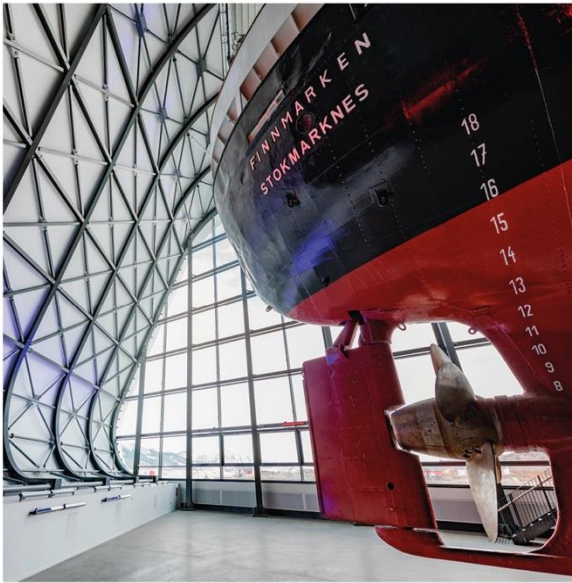


Rapport iht. Åpenhetsloven

- Aktomhetsvurdering 2024 -



Innholdsfortegnelse

1. Om redegjørelsen	2
2. Museum Nords aktsomhetsvurderinger	2
3. Om Museum Nord	3
4. Organisasjon	4
4.1. Styret	4
4.2. Rådet	5
4.3. Ledergruppen	5
5. Resultat av aktsomhetsvurderinger	5
5.1. Interne forhold	5
5.2. Eksterne forhold	7
6. Kriterier for aktsomhetsvurderinger	9
7. Rutiner for innsyn	10

1. Om redegjørelsen

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022, og Museum Nord er pliktig til å følge lovens bestemmelser. Styret gjorde følgende vedtak i sak 4/23:

«Styret vedtok å forankre ansvarlighet iht. åpenhetslovens bestemmelser i virksomhetens retningslinjer. Direktøren gis i oppdrag å utforme retningslinjer tilpasset vår virksomhet. Det settes av nødvendige ressurser til opplæring, implementering og oppfølging av dette vedtaket.

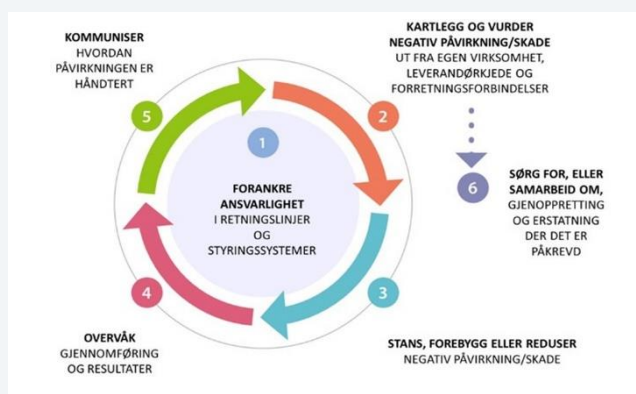
Direktøren kan delegere arbeidet av utforminga av retningslinjene og den daglige oppfølginga av retningslinjene og åpenhetslovens bestemmelser til andre, men det er direktøren som fører tilsyn med at retningslinjene og bestemmelsen i åpenhetsloven overholdes og sørger for jevnlig rapportering til styret.»

Denne rapporten skal sikre åpenhet og innsyn i Museum Nord's virksomhet, spesielt med hensyn til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt hvordan virksomheten arbeider med dette. Redegjørelsen omfatter også Museum Nord's heleide datterselskap, Lofotr Næringsdrift AS. Datterselskapet er definert som reiselivs- og aktivitetsselskap og i dette selskapet foregår all kommersiell drift i konsernet (butikker, billettsalg, arrangement, kafedrift m.m.)

2. Museum Nord's aktsomhetsvurderinger

Det forventes at virksomheter over en viss størrelse skal utføre aktsomhetsvurderinger for å kartlegge risiko for om en virksomhet bidrar til eller forårsaker skade på mennesker, samfunn og miljø, både i eget selskap og i verdikjeden eller en forretningsforbindelse. Der slike skader oppdages, skal selskapet stanse, forebygge eller avbøte, sørge for å gjenopprette der det er nødvendig, og rapportere om dette arbeidet.

Museum Nord jobber aktivt for å sikre at vi respekterer grunnleggende menneskerettigheter og å være en ansvarlig arbeidsgiver både i egen virksomhet og i leverandørkjeden vår. Vi har forankret dette arbeidet i et eget styrevedtak, og plikter med det å gjøre en oppdatering av våre retningslinjer og redegjørelse hvert år.



Arbeidet følger iht. OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger.

3. Om Museum Nord

Stiftelsen Museum Nord ble etablert i 2002 som en del av konsolideringsprosessen av museene i Norge, og første ordinære driftsår var i 2004. Nordland har tre regionale konsoliderte museer, hvor Museum Nord holder til i nordre del av Nordland.

4.1. Formål

1. Stiftelsen Museum Nord skal drive innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling av kultur- og naturhistorie i Ofoten, Vesterålen og Lofoten. I denne sammenheng skal stiftelsen arbeide med bevaring av kulturminner og fysiske miljøer av kulturhistorisk betydning, og vern av gjenstander, skrevne kilder, bilder og muntlig tradisjon. Stiftelsen skal drive en allsidig formidling bl.a. basert på dette arbeidet.
2. Stiftelsen Museum Nord skal være kompetansesenter for museal virksomhet i sitt område og skal legge vekt på å fremme koordinering og samarbeid lokalt og regionalt. Stiftelsen skal også engasjere seg i utvikling av museumsfunksjoner på fylkesnivå og skal delta i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeidstiltak.

Museum Nord har valgt en strategisk utvikling gjennom søkelys på følgende tema som er sentrale for vår region:

- Fiskeri, kystkultur og våre marine ressurser
- Vikingtid
- Bergverk og jernbane
- Sjøfart, handel og maritim infrastruktur
- Samfunnsutvikling

Museum Nord er ansvarlig for drift av de museene i Ofoten, Vesterålen og Lofoten som får driftsstøtte over Kulturdepartementets tilskuddsordning for museer. Støtteordningen forutsetter også driftsstøtte fra Nordland fylkeskommune og kommunen som det enkelte museum tilhører.

4. Organisasjon

4.2. Styret

Stiftelsens høyeste organ er styret. Styret består av ni medlemmer med personlige varamedlemmer. Styret velges slik:

- Seks medlemmer med varamedlemmer velges av stiftelsens råd
- To medlemmer med varamedlemmer velges av og blant stiftelsens ansatte
- En plass i styret stilles til disposisjon for en representant for Nordland fylkeskommune, med personlig vararepresentant.

Styremedlemmene har en funksjonstid på to år. Rådet velger hvert år tre medlemmer med personlige varamedlemmer. Styret konstituerer seg selv. Styrets leder og nestleder velges blant styrets medlemmer. Funksjonstiden skal være ett år.

Styret 2023—2024:

Styreleder: Randi Melgaard

Styremedlemmer: Søren Fredrik Voie

Hilde J. Hansen

Lena Hope

Børge Larsen

Stephen Wickler

Sonja Alice Steen

Malin Overholth (ansatterepresentant)

Julie Sæther (ansatterepresentant)

Varamedlemmer: Oddny T. Olsen

Lars Stenvik

Daniel Sowe

Ann-Hege Lund

Lena Hamnes

Keth Lind

Marthe Hov Jacobsen

Terje Bøe

Terje Storslett

Styret i Museum Nord er også styre for datterselskapet Lofotr Næringsdrift AS.

4.3. Rådet

Rådet består av én person fra hver av de kommuner som bidrar til stiftelsens drift med et minstebeløp som ved stiftelsestidspunktet er kr 250 000 pr. år. I tillegg utpeker de tre regionrådene i Ofoten, Vesterålen og Lofoten ett medlem hver. Rådet velger en ordfører og en varaordfører for en periode på to år.

Rådet møtes én gang i året – seinest 30. juni – og velger styremedlemmer til Stiftelsen Museum Nord. I dette arbeidet benyttes en valgkomité som rådet selv nedsetter. Valgkomiteen har fire medlemmer, ett medlem fra hver region og ett medlem som representerer eierstiftelsene til Museum Nords temamuseer. Valgkomiteen fremmer sine prioriteringer ut fra kriterier vedtatt av rådet.

Rådet velger også revisor til revisjon av stiftelsens regnskap. Revisoren skal være registrert eller statsautorisert.

Stiftelsens planer, årsberetning og årsregnskap legges fram på rådsmøtet.

Museum Nord har skilt ut sin kulturbaserte næringsvirksomhet i datterselskapet Lofotr Næringsdrift AS. Pr. 31.12.22 hadde Museum Nord 63 faste og midlertidige årsverk mens datterselskapet hadde 45,97 faste og midlertidige årsverk.

4.4. Ledergruppen

Ledergruppen består av ni personer; fire kvinner og fem menn.

5. Resultat av aktsomhetsvurderinger 2024

5.1. Interne forhold

- Arbeidsmiljøet i virksomheten er godt.
- Virksomheten har en stabil og kompetent bemanning.
- Arbeidsstokken speiler i liten grad mangfoldet i befolkningen.

5.1.1. Retningslinjer og rutiner

Vi har følgende rutiner for å håndtere vår menneskerettighetsrisiko:

- Rutiner for ansettelse
- Rutiner for lønnsfastsettelse
- Rutiner for oppfølging av ansatte
- Rutiner for avvikshåndtering
- Rutiner for internkontroll
- Varslingsrutiner for kritikkverdige forhold

5.1.2. Personalledelse

Direktør og avdelingsdirektørene i Museum Nord har et ansvar for å rekruttere medarbeidere, utvikler og beholde kompetanse i avdelingen. Arbeidet gjøres i samarbeid med administrasjonen.

Ved ansettelse legges det vekt på motivasjon, engasjement, kompetanse, erfaring og personlig egnethet. En legger også til grunn at en ikke gjør forskjeller på ansatte, eller ved ansettelse, på grunn av etnisitet, språk, livssyn, religion, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Den som ansetter har ansvar for opplæring i virksomheten, samt opplæring innenfor gitt fagområde. Det gjennomføres introduksjonskurs for nyansatte to ganger i året.

5.1.3. Arbeidsvilkår

Museum Nord er tilknyttet tariffavtalen Landsoverenskomst for museer og andre kulturinstitusjoner. Det er utarbeidet egen lønnspolitikk og lønnsystem, og en vektlegger ved ansettelse og i lønnsforhandlinger prinsippet om lik lønn for lik stilling.

Lofotr Næringsdrift AS er ikke tilknyttet egen tariffavtale, men er registrert og offentlig meldt inn som et reiselivsselskap. Selskapet følger NHO Reiselivs minstelønnstabell ved lønnsfastsettelse. De siste årene har selskapet lønna sine ansatte noe høyere enn minstelønnstabellen.

Det ble gjennomført arbeidsmiljøkartlegging i 2023, og resultatet av den viser at arbeidsmiljøet i virksomheten er godt.

5.1.4. Mangfold og inkludering

Hver enkelt ansatt skal følge seg ivaretatt og oppleve at de har like muligheter. Virksomheten følger reglene for inkluderende arbeidsliv, og legger til rette for ulike livsfaser og -situasjoner.

5.1.5. Helse, miljø og sikkerhet

- Arbeidsmiljøutvalget (AMU) er nå aktivt igjen etter noen år med stillstand.
- Det er et verneombud i hver avdeling.
- Ansatte i Museum Nord har tilgang til et felles system for HMS-arbeidet. Dette systemet inkluderer personalhåndbok, HMS-håndbok, avvikssystem og fraværsmeldingssystem.
- Det gjennomføres vernerunder og medarbeidersamtaler årlig, og en vil i løpet av 2023 gjennomføre medarbeiderundersøkelse.
- Virksomheten har rutine for varsling og behandling av kritikkverdige forhold.

5.1.6. Internkommunikasjon og samarbeid

Museum Nord kommuniserer nyheter og viktig informasjon til medarbeiderne via et månedlig nyhetsbrev samt en internt utvikla wiki. I tillegg brukes felles utsending av e-post til alle ansatte. På grunn av virksomhetens geografiske område foregår det meste av samarbeidet på digitale plattformer.

Det arrangeres felles personalsamling en gang i året med både faglig og sosialt innhold.

5.2. Eksterne forhold

5.2.1. Kartlegging - metode

Aktsomhetsvurderingene baseres på gjennomgang av vår leverandørliste for perioden 1.5.23—30.4.24, og kartleggingen har i stor grad foregått ved at man via offentlige kanaler (bedriftenes egne nettsider og årsrapporter) har undersøkt om våre leverandører forholder seg til Åpenhetslovens bestemmelser og selv har foretatt aktsomhetsvurderinger.

Ut fra kriteriene i pkt. 6 vil innkjøp under kr 75.000,- bli vurdert iht. aktsomhetsloven.

En har ikke gjort en dypere kartlegging av våre internasjonale leverandører da mesteparten av innkjøp fra land utenfor Norge er tjenesteleveranser og i mindre grad gjør innkjøp av varer fra utlandet.

5.2.2. Oppsummeringer

- Museum Nord og datterselskapet Lofotr Næringsdrift gjorde i perioden 1.5.23—30.4.24 innkjøp på totalt ca. 138 millioner kroner fordelt på ca. 89,2 millioner i Museum Nord og ca. 48,7 i Lofotr Næringsdrift AS.
- Det er til sammen registrert 973 forskjellige leverandører fordelt på 567 i Museum Nord og 406 i Lofotr Næringsdrift AS.
 - Det er totalt 147 leverandører med innkjøpsvolum over kr 75.000,-
 - Av disse er det totalt 18 leverandører med innkjøpsvolum mellom 1 og 19,1 millioner kroner. Dette er innkjøp knyttet til bl.a. byggeprosjekter, pensjonsforsikring, forsikringer, varekjøp (strøm og varekjøp fra grossist) og interne overføringer mellom mor- og datterselskap.
- Av våre 973 leverandører er det en stor overvekt norske leverandører.
- Det er registrert totalt 42 utenlandske leverandører.
 - I Museum Nord er det registrert 14 utenlandske leverandører og kun en har levert varer over minstegrensen for vurdering. Leverandøren leverer tjenester i forbindelse med utbyggingen av SKREI.
 - I Lofotr Næringsdrift er det registrert 28 utenlandske leverandører hvorav seks har levert over minstegrensen for vurdering. Innkjøpene er i stor grad tilknyttet innkjøp til museumsbutikkene.

- Våre norske leverandører av varer og tjenester som har krav om å følge Åpenhetslovens bestemmelser gjør det, og har gjennomført aktsomhetsvurderinger.
- Våre skandinaviske leverandører av varer og tjenester følger OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger.

5.2.3. Vurderinger

Innkjøpsavtaler som er inngått før Åpenhetslovens trådte i kraft er ikke vurdert. Konsernet følger lov om offentlige anskaffelser ved større innkjøp, og kravet til aktsomhetsvurderinger hos våre leverandører er et fast punkt på kravspesifikasjoner.

Mesteparten av våre leverandører er nasjonale mens de internasjonale leverandører er enten skandinaviske eller europeiske. En har basert på kunnskap om norsk og nordisk arbeidsliv derfor vurdert risikoen som lav for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Når det gjelder den videre leverandørkjeden så oppgir de aller fleste av våre nasjonale leverandører på sine nettsider at de forholder seg til Åpenhetslovens bestemmelser, og at de har gjort risikovurderinger iht. OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger. Det er allmenn kjent at bl.a. enkelte teknologiske produkter kan inneholde deler fra underleverandører i land hvor det kan forekomme brudd på de grunnleggende menneskerettighetene. Flesteparten av hovedleverandører av teknologiske produkter overvåker sin leverandørkjede via risikokartleggingsverktøy og følger opp evt. brudd på menneskerettighetene med sine underleverandører.

For Museum Nords del har vi ikke kartlagt våre internasjonale leverandører i særlig stor grad da mesteparten av våre innkjøp er tjenestekjøp (konsulenttjenester og IKT-tjenester) uten bruk av underleverandører. For Lofotr Næringsdrift AS anser man risikoen som lav til middels da en vet at enkelte av produktene som er kjøpt inn produseres i land hvor det kan forekomme brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

5.2.4. Konklusjon

Vår kartlegging har ikke avdekket faktiske brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos våre leverandører, og de aller fleste av våre leverandører har selv gjennomført aktsomhetsvurderinger hos sine underleverandører.

6. Kriterier for aktsomhetsvurderinger

Arbeidet med Åpenhetsloven er en kontinuerlig prosess, og Museum Nord er som organisasjon opptatt av å sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold på alle nivåer i verdikjeden.

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger vil i framtida ta utgangspunkt i en oversikt over våre leverandører og samarbeidsparter, og Museum Nord vil vurdere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos leverandører etter følgende punkter:

- Kommer leveransene fra regioner eller områder med kjent risiko for brudd på arbeidstakeres rettigheter etter ILOs kjernekonvensjon (urfolks rettigheter) eller menneskerettigheter som helhet?
- Driver leverandørene eller dens underleverandører i land eller regioner hvor det er normalt gode arbeidsforhold og hvor det er etablert nasjonale tilsyn som på oversiktlig måte følger opp risiko for brudd på arbeidstakeres rettigheter?
- Er det kjent at produksjonsprosesser, tjenesteleveranser og/eller arbeidsoppgaver medfører risiko for helse, miljø og sikkerhet hos den enkelte arbeidstaker?
- Er leverandører i sektorer med lav organisasjonsgrad, stort innslag av midlertidige kontrakter, små virksomheter, høy turnover og stor utskifting av leverandører (som f.eks. også innebærer hyppige leverandørskifter for vår egen del)?
- Er det nye leverandører vår virksomhet har liten kjennskap til og begrenset dialog med?

I tillegg til disse punktene vi man også ta hensyn til størrelsen av leveransen (verdi) der store leveranser vies mer tid i vurdering av mindre leveranser. Man vil ikke foreta aktsomhetsvurdering av leverandører hvor verdien av innkjøp er under kr 75.000,-

Dersom vi mistenker eller oppdager brudd på grunnleggende menneskerettigheter og arbeidsforhold hos noen av våre leverandører, vil vi gjøre leverandøren oppmerksom på dette. En naturlig konsekvens kan være å avslutte kundeforholdet med leverandøren.

7. Rutiner for innsyn

Åpenhetsloven gir publikum rett til å spørre og få svar om menneskerettigheter og arbeidsvilkår i bedriften og leverandørkjeden. Dette skal skje på følgende måte:

- Henvendelsen må være skriftlig for at vi skal være bundet til å besvare spørsmålene.
- Kravet om innsyn gjelder kun de aktsomhetsvurderingene og prioriteringene som virksomheten har gjort.
- Retten til informasjon omfatter både generell informasjon om hvordan virksomheten håndterer negative konsekvenser, og spesifikk informasjon knyttet til varer og tjenester.
- Følgende unntak fra informasjonsplikten gjelder:
 - Uklare spørsmål.
 - Åpenbare urimelige spørsmål.
 - Personlige forhold.
 - Forretningshemmeligheter og konkurranseforhold.
 - Gradert informasjon.
 - Opplysninger som er beskyttet etter Åndsverkloven
- Svarfristen for et informasjonskrav er i utgangspunktet så snart som mulig og innen tre uker. Dersom virksomheten har behov for mer tid (inntil to måneder), skal dette oppgis innen tre uker fra mottak av innsynskravet.

8. Årlige vurderinger

Styret er orientert om aktsomhetsvurderingene:

- 21. juni 2023 – sak 26/23.
- 2. mai 2024 – sak 17/24.